

SAHNE SANATLARI ALANINDA ÇAĞDAŞ ARAŞTIRMALAR

Editör:

Doç. Dr. Vahdet Yasin AKYÜZ

ARTİKEL AKADEMİ: 455

Sahne Sanatları Alanında Çağdaş Araştırmalar

Editör:

Doç. Dr. Vahdet Yasin AKYÜZ

Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Tiyatro Bölümü

<https://orcid.org/0000-0001-7473-6967>

Kapak: Prof. Dr. Fahrettin GEÇEN

ISBN 978-625-5674-95-1

Birinci Basım: Ağustos - 2026

Basım adeti: 300

Kapak uygulama: Artikel Akademi

Ofset Hazırlık: Artikel Akademi

Baskı ve Cilt: Uzunist Dijital Matbaa Anonim Şirketi

Akçaburgaz Mah.1584.Sk.No:21 / Esenyurt - İSTANBUL

Matbaa Sertifika No: 68922

Artikel Akademi bir Karadeniz Kitap Ltd. Şti. markasıdır.

©Karadeniz Kitap - 2026

Akademik etik kurallara bağlı kalınarak yapılacak olan alıntılar ve tanıtım maksadıyla yapılacak olan kısa alıntılar dışında, yazılı izni alınmadan, tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla, basımı, yayımı, kopyalanması, çoğaltımı veya dağıtımı yapılamaz.

KARADENİZ KİTAP LTD. ŞTİ.

Koşuyolu Mah. Mehmet Akfan Sok. No:67/3 Kadıköy-İstanbul

Tel: 0530 076 94 90

Yayıncı Sertifika No: 19708

mail: info@artikelakademi.com

www.artikelakademi.com

SAHNE SANATLARI ALANINDA ÇAĞDAŞ ARAŞTIRMALAR

Editör:

Doç. Dr. Vahdet Yasin AKYÜZ

İÇİNDEKİLER

ÖZ SÖZ.....	7
1. BÖLÜM	
ARA ALAN PEDAGOJİSİ: GENÇLİK TİYATROSUNDA SÜREÇ ODAKLI BİR EĞİTİM MODELİ	11
- Fatih PAZVANTOĞLU	
2. BÖLÜM	
MODERNİTENİN TÜKENİŞİ VE ANLAM ÜRETİM KRİZİNİN SAHNELENMESİ EKSENİNDE BECKETT'İN OYUN SONU.....	31
- Dr. Öğr. Üyesi Orkun ÖNGEN	
3. BÖLÜM	
EZİLENLERİNTİYATROSUSİSTEMİNDEİMGETİYATROSU'NUN ESTETİK, POLİTİK VE PEDAGOJİK KONUMU	49
- Arş. Gör. Dr. Özge BOZDOĞAN	
4. BÖLÜM	
GERİYE DÖNÜK BİR POSTDRAMATİK METİN ÇÖZÜMLEMESİ: MUCİZELER AKSİLİKLER.....	61
- Dr. Öğr. Üyesi Özgün Can KARABURUN	
5. BÖLÜM	
SÖYLENMEYENİ OYNAMAK: SAMUEL BECKETT'İN GODOT'YU BEKLERKEN OYUNUNDA SESSİZLİĞİN OYUNCULUK AÇISINDAN İŞLEVİ	75
- Öğr. Gör. Sıla Can BUDAK	

6. BÖLÜM

**ÇOCUK TİYATROSUNDA LİMİNALİTE VE KATILIMCI
DRAMATURGİ: ÜÇ KÜÇÜK KÂŞİF: MAVİ, BLUE VE LİVİ'NİN
SERÜVENİ ÜZERİNE KURAMSAL BİR İNCELEME..... 97**

- Doç. Dr. Vahdet Yasin AKYÜZ

7. BÖLÜM

**DRAMATURJİNİN GENİŞLEYEN SINIRLARI ÜZERİNE TARİH-
SEL BİR HATIRLAMA..... 119**

-Melis ÖZTÜRK & Doç. Dr. Timur EŞİGÜL & Doç. Dr. Züleyha EŞİGÜL

ÖN SÖZ

Sahne sanatları, insanın kendisini, içinde yaşadığı toplumu ve çağın dönüşen gerçekliğini anlamlandırma çabasının en canlı ifade alanlarından biridir. Tiyatro ise metin, beden, ses, mekân ve seyirci arasında kurduğu dinamik ilişki sayesinde yalnızca estetik bir üretim biçimi olarak değil; aynı zamanda toplumsal deneyimlerin sorgulandığı, düşüncenin eyleme dönüştüğü ve yeni anlam olanaklarının araştırıldığı özgün bir bilgi alanı olarak varlığını sürdürmektedir. Bu yönüyle sahne sanatları üzerine gerçekleştirilen akademik çalışmalar, geçmişten devralınan kuramsal ve uygulamalı birikimi değerlendirirken çağdaş tiyatronun değişen estetik, pedagojik, politik ve dramaturjik yönelimlerini de görünür kılmaktadır.

Sahne Sanatları Alanında Çağdaş Araştırmalar, tiyatro sanatını farklı kuramsal yaklaşımlar, metinler, uygulamalar ve eğitim modelleri üzerinden ele alan yedi özgün çalışmayı bir araya getirmektedir. Kitabın bölümleri; tiyatro pedagojisinden dramaturjinin tarihsel gelişimine, modernitenin anlam krizinden postdramatik metin çözümlemesine, sessizliğin oyunculuk açısından işlevinden katılımcı çocuk tiyatrosuna ve tiyatronun toplumsal dönüşüm potansiyeline kadar uzanan geniş bir araştırma alanı oluşturmaktadır. Bu çeşitlilik, sahne sanatlarının yalnızca temsil anıyla sınırlandırılmayacağını; eğitim, düşünce, toplumsal katılım ve estetik deneyimle birlikte ele alınması gereken disiplinlerarası bir çalışma sahası olduğunu ortaya koymaktadır.

Kitabın ilk bölümünde yer alan “Ara Alan Pedagojisi: Gençlik Tiyatrosunda Süreç Odaklı Bir Eğitim Modeli” başlıklı çalışma, gençlik tiyatrosunu örgün oyunculuk eğitimi ile profesyonel tiyatro üretimi arasında konumlanan pedagojik bir “ara alan” olarak değerlendirmektedir. Süreç odaklı eğitim anlayışını Tepebaşı Belediyesi Gençlik Tiyatrosu örneği üzerinden tartışan bölüm, gençlerin yalnızca sahne deneyimi kazandığı değil, süreklilik taşıyan bir öğrenme ortamının etkin özneleri hâline geldiği bir model önermektedir.

“Modernitenin Tükenişi ve Anlam Üretim Krizinin Sahnelenmesi Ekseninde Beckett’in *Oyun Sonu*” başlıklı bölüm, modernitenin ilerleme, akıl, düzen ve bütünlüklü anlam düşüncelerinde meydana gelen kırılmaları Samuel Beckett’in

tiyatrosu üzerinden incelemektedir. *Oyun Sonu*, bu bağlamda yalnızca absürt tiyatronun önemli örneklerinden biri olarak değil, modern öznenin varoluşsal çıkmazını ve anlam üretme kapasitesindeki çözülmeyi sahneleyen güçlü bir düşünce alanı olarak ele alınmaktadır.

“Ezilenlerin Tiyatrosu Sisteminde İmge Tiyatrosu’nun Estetik, Politik ve Pedagojik Konumu” başlıklı çalışma, Augusto Boal’in geliştirdiği tiyatro anlayışını seyirci, eylem ve toplumsal dönüşüm ilişkisi çerçevesinde değerlendirmektedir. İmge Tiyatrosu’nun bedensel anlatı olanaklarına odaklanan bölüm, tiyatronun seyirciyi edilgen bir gözlemci olmaktan çıkararak içinde yaşadığı gerçekliği sorgulayan ve dönüştürme iradesi gösteren bir katılımcıya dönüştürme potansiyelini estetik, politik ve pedagojik boyutlarıyla tartışmaktadır.

“Geriye Dönük Bir Postdramatik Metin Çözümlemesi: *Mucizeler Aksilikler*” başlıklı bölüm, bir oyun yazarının kendi metnine kuramsal bir perspektiften yeniden yönelmesini merkeze almaktadır. Sanatsal üretim ile kuramsal düşünce arasındaki ilişkiyi geriye dönük çözümleme yöntemiyle ele alan çalışma, kuramı üretimden önce gelen sınırlayıcı bir reçete olarak değil, tamamlanmış bir eserin oluşum sürecini ve estetik tercihlerini anlamlandırmaya imkân veren eleştirel bir araç olarak konumlandırmaktadır.

“Söylenmeyi Oynamak: Samuel Beckett’in *Godot’yu Beklerken* Oyununda Sessizliğin Oyunculuk Açısından İşlevi” başlıklı çalışma, tiyatrodan anlamın yalnızca söz aracılığıyla kurulmadığı düşüncesinden hareket etmektedir. Sessizliği, sözcüklerin yetersiz kaldığı anları dolduran edilgen bir boşluk değil; oyuncunun bedeni, bakışı, ritmi, duraksaması ve sahne üzerindeki mevcudiyetiyle biçimlenen etkin bir anlatım unsuru olarak değerlendiren bölüm, Beckett tiyatrosuna oyunculuk merkezli bir okuma önermektedir.

“Çocuk Tiyatrosunda Liminalite ve Katılımcı Dramaturgi: *Üç Küçük Kâşif: Mavi, Blue ve Liv’in Serüveni* Üzerine Kuramsal Bir İnceleme” başlıklı bölüm, çocuk tiyatrosunu yalnızca çocuklara yönelik bir eğlence biçimi olarak değerlendiren yaklaşımın ötesine geçmektedir. Oyun, eşik, katılım, etik oluşum ve toplumsal öğrenme kavramlarını bir araya getiren çalışma; çocuğu edilgen bir izleyici olmaktan çıkarıp dramatik sürecin karar alan, problem çözen ve dönüşen öznesi hâline getiren katılımcı bir dramaturji anlayışı geliştirmektedir.

Kitabın “Dramaturjinin Genişleyen Sınırları Üzerine Tarihsel Bir Hatırlama” başlıklı son bölümü ise dramaturjinin tarihsel gelişimini ve zaman içerisinde çeşitlenen görev alanlarını ele almaktadır. Dramaturjinin yalnızca dramatik metni çözümleyen bir uzmanlık alanı olmaktan çıkarak prova, sahneleme, araştırma, seyirciyle ilişki ve sanatsal üretimin farklı aşamalarına yayılan çok yön-

l  yapısı üzerinde durulmaktadır. Böylece bölüm, kitabın diğ r çalışmalarında karşılaşılan metin, oyunculuk, pedagoji, katılım ve sahneleme tartışmalarını tarihsel bir perspektifle bütünleyen bir  er eve sunmaktadır.

Kitapta bir araya gelen çalışmalar, farklı yöntem ve inceleme nesnelerinden hareket etmekle birlikte tiyatronun yaşayan, değişen ve sınırlarını sürekli yeniden kuran bir sanat olduğu düşüncesinde buluşmaktadır. Bu çok sesli yapı, sahne sanatları alanındaki güncel araştırmaların yalnızca mevcut kuramsal birikimi aktarmakla kalmadığını; yeni kavramlar, yöntemler ve tartışma alanları oluşturarak akademik bilgi üretimine katkı sunduğunu göstermektedir.

Bu eserin ortaya çıkmasına özgün çalışmalarıyla katkıda bulunan bütün bölüm yazarlarına ve yayım sürecini titizlikle yürüten Artikel Akademi çalışanlarına teşekkür ederim.

Sahne Sanatları Alanında  ağdaş Araştırmalar’ın sahne sanatları alanında çalışan akademisyenler, araştırmacılar, öğrenciler, tiyatro uygulayıcıları ve sanatseverler için yararlı bir kaynak olmasını; yeni araştırmalara, sanatsal üretimlere ve düşünsel karşılaşmalara katkı sunmasını diliyorum.

Editör:

Doç. Dr. Vahdet Yasin AKYÜZ